

„Savjet o svojstvima gospodara“

Naziv originala: Risaletun fil-istiva' vel-fevkijje

Autor: Ebu Muhammed Abdullah b. Jusuf el-Džuvejni

Preveo: Abdullah Nasup

1435. H/2014.

www.IMAN.ba

O AUTORU

On je Ebu Muhammed Abdullah b. Jusuf b. Muhammed b. Hajjuvijeh el-Džuvejni. Poznati učenjak šafijskog mezheba. Otac je Imama dva harema.

O njemu su rekli:

Imam Ebu Seid el-Kušejri: „Naši imami u njegovo doba, i revizori smatrali su da ima tako savršene osobine, vrijednosti, i pohvalna svojstva da, kad bi bilo moguće da Allah u njegovom vremenu pošalje vjerovjesnika, to ne bi bio niko drugi do on, zbog uzornog života, pobožnosti, skromnosti, i potpunih vrline.“

Ez-Zehebi veli: „Bio je precizan istraživač u fikhu, učen u gramatici arapskog jezika i u tefsiru. Umro je u mjesecu Zul-Ka'de 438. hidžretske godine. Nosilac je posebnih stavova unutar šafijskog mezheba.“

Ez-Zirekli je u djelu El-Ealam naveo njegovu biografiju u kojoj između ostalog stoji: „Autor je nekoliko poslanica od kojih je „Isbatul-Istiva“. Vidio sam na početnoj stranici manuskripta ove poslanice sljedeći tekst: Ebu Osman es-Sabuni je rekao: „Da je šejh Ebu Muhammed bio iz Beni Israila prenijeli bi nam njegove vrline i ponosili se njime.“

VAŽNI TERMINOLOŠKI IZRAZI

A. te'vil – egzegeza: tumačenje Allahovih svojstava u prenesenom značenju, to jest alegorično.

B. ta'til – poricanje ili negiranje Allahovih svojstava.

C. tešbih – antropomorfizam: poređenje Božijih svojstava sa svojstvima stvorenja.

D. temsil – poistovjećivanje Božijih svojstava sa svojstvima stvorenja.

E. tekjif – kakvoća: određivanje kakva su Allahova svojstva.

F. tedžsim – otjeolvljenje: pripisivanje Allahu tijela i smatranje da su Njegova svojstva tjelesna.

G. tefvid – prepuštanje: vjerovanje da Allahova svojstva kod kojih postoji nedoumica antropomorfizma, poput ruke recimo, ne znače ono što je rečeno nego se odnose na neko svojstvo koje je Allah nazvao tim imenom a šta je tačno mislio samo On zna. Po ovome nije dozvoljen te'vil a ni potvrđivanje svojstva da je ono što je rečeno.

H. Arad – akcidencija. Slučajno nastala i prolazna svojstva ili karakteristike. Kaže Mulla Ali el-Kari el-Hanefi: „Arad je sve što postoji a što je nastalo u dževheru i tijelima. Arad ne postoji sam po sebi nego je dio nečeg drugog...” Šerhul-Fikhil-Ekber, str. 90, Darun-Nefais, Bejrut, 1997.

I. dževher – neodvojivi dio tijela. Šerhul-Fikhil-Ekber, str. 90.

SAVJET O SVOJSTVIMA GOSPODARA

UVOD

Hvala Allahu koji je postojao kad ništa drugo nije bilo: ni čovjek, ni džinn, ni ptica, ni druge životinje. Sam u Svojoj jednoći i praiskonskoj vječnosti. Oduvjek je jedan u svetosti Svoje vječnosti. Niko Mu nije sličan, nema pomoćnika, ni suparnika, niti takmaca. On jedini stvara i daje lik; raspolaže voljom i moći. „*Niko nije kao On – On sve čuje i vidi.*“¹

Njemu pripada počast i slava, zahvala i pohvala, visina i uzdizanje. Tijela Ga ne mogu dokučiti niti mašta zamisliti. Nije obuzet događajima ni masom. Razum i mašta Ga ne mogu zamisliti. On posjeduje najljepša imena i najpotpunije i najsavršenije počasti. Vječan je, neće nestati niti iščeznuti.

Opisujemo Ga svojstvima kojima je Sam Sebe opisao, iz kojih proizilazi Njegova veličanstvenost i svetost.

On je ta svojstva objavio u Svojoj Knjizi a Njegov poslanik objasnio.

Vjerujemo da nema drugog boga osim Njega, koji je Živi, Vječni, Koji sve čuje, Sve vidi, Sve zna, Sve može, Svemilosni, Milostivi, Vladar, Sveti, Veličanstveni, Koji je o svim tančinama obaviješten, Koji se brzo odaziva dovi, govori šta želi, radi šta hoće, uskraćuje i pruža blagodati, s nekima je zadovoljan na neke je srdit, neka stvorenja voli a neka ne voli, nešto mrzi a nečemu se smije.

On ima plemenito lice, sluh kojim sve čuje, vid kojim sve vidi, jasan govor, dvije ruke, dvije šake, moć i snagu, veličanstvenost, blagodarnost (milosrdnost, milosrđe). Takav je oduvjek i zauvijek.

Uzdigao se iznad Svoga Arša i odvojen je od Svojih stvorenja. Ni jedno od njih Njemu nije skriveno. Svojim znanjem sve ih obuhvata i Svojim pogledom nadzire.

---

¹ Sura Šura, 11.

Njemu u Njegovom biću i svojstvima niko od stvorenja nije sličan. Njegova svojstva nisu poput tjelesnih udova Njegovih stvorenja, jer, Njegova su svojstva onakva kako dolikuje Njegovom plemenitom biću.

Ko razmišlja o tome kava su ta svojstva ne može ih zamisliti niti ih na dunjaluku mogu vidjeti oči.

Nego, vjerujemo u njihova stvarna značenja i da se ona potvrđuju te da je naš Gospodar opisan tim svojstvima. Negiramo njihovo razumijevanje u prenesenom značenju kojem pribjegavaju pristalice egzegeze, protivimo se njihovom poricanju od strane poricatelja i poređenju sa stvorenjima kojem pribjegavaju antropomorfisti. Slavljem neka je Allah najbolji Stvoritelj.

U takvog Gospodara vjerujemo, Njega obožavamo, Njemu namaz klanjamo i na sedždu padamo.

Ko svoje ibadete upućuje bogu koji nema ova svojstva on ne obožava Allaha, a ni taj njegov bog nije istinski bog. To je bogohuljenje koje se ne oprašta.

Svjedočimo da nema drugog boga osim Allaha, Jedinog, Koji nema sudruga. I svjedočimo da je Muhammed Njegov rob i Poslanik, kojeg je odabrao da mu objavi Kur'an, i izabrao ga¹ za Svoja stvorenja, objavio mu Svoju knjigu jasnu kojoj laž ne prilazi ni sprijeda ni straga jer je to Objava Mudrog i Hvale dostojnog.

Neka je blagoslov i mir na njega, njegovu porodicu i ashabe, koji su najčasniji sljedbenici i najbolji Allahovi robovi.

PORUKA ISTINOLJUBIVIMA

Ovo je savjet koji pišem svojoj braći po vjeri. Onima koji su istinoljubivi, bistrog uma, iskreni i poštteni, jer je moja obaveza prema njima, koje volim u ime Allaha, da ih savjetujem, zato što čovjek ne može biti potpunog imana sve dok ne bude volio svojoj braći ono što voli sebi.

---

¹ Misli se na Poslanika. Prim.prev.

U Buharijevom Sahihu stoji: Od Džabira b. Abdullaha se prenosi da je rekao: „Dao sam zavjet Allahovom Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, da ću obavljati namaz, davati zekat, i savjetovati svakog muslimana.“¹

Prenosi se od Temima ed-Darija da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: „Vjera je savjet.“, i ponovio je to tri puta.“²

Znajte, Allah vas pomogao i uputio na pokornost Njemu i još vam više od toga dao, da sam duži vremenski period bio zbunjen s tri pitanja: 1. pitanje svojstava, 2. pitanje Allahovog uzdizanja, 3. pitanje slova i glasa u Kur'anu Časnom.

Bio sam zbunjen različitim stavovima, prisutnim u knjigama uleme iz ovog vremena, o svim tim pitanjima.

Od tih stavova su: 1. tumačenje u prenesenom značenju, 2. uzimanje onako kako su spomenuta ali uz suzdržavanje od izjašnjavanja o njima, 3. potvrđivanje svojstava bez alegoričnog tumačenja, negiranja, poređenja i poistovjećivanja.

Našao sam u Allahovoj knjizi i sunnetu Njegovog Poslanika vijesti koje govore o stvarnosti tih svojstava, kao i po pitanju potvrđenosti opisa Allaha da je uzdignut i da je iznad svih stvorenja, a također, i po pitanju slova i glasa.

Zatim, vidio sam da su u kasnijim generacijama neki skolastičari u svojim knjigama tumačili uzdizanje iznad Arša kao potčinjavanje i ovladavanje, spuštanje na zemaljsko nebo kao spuštanje naredbe, Njegove dvije ruke kao dvije moći ili dvije blagodati, stopalo su tumačili kao položaj iskrenih kod njihovog Gospodara, i tome slično.

Osim toga, oni smatraju da je Allahov govor značenje koje opstoji samo po sebi, bez slova i glasa, a slova smatraju samo izričajem tog samo-opstojećeg značenja.

Ovakve stavove imaju i neki ljudi koji u mom srcu imaju visoko mjesto, poput nekih učenjaka Ešarijske akide, šafijskog mezheba, jer sam ja svoje vjerske obaveze i propise vjere naučio po šafijskom mezhebu. Vidio sam da neki od ovih cijenjenih šejhova, od kojih su neki moji učitelji u čije

---

¹ Sahihul-Buhari, br. 57. Sahih Muslim, br. 56.

² Sahih Muslim, br. 55.

vrline i znanje sam potpuno ubjeđen, zastupaju ovakve stavove, pa opet, i pored toga ja u svom srcu osjećam bol zbog ovih tumačenja. Moje srce ne nalazi smiraj u tome, štaviše, osjećam zamućenost i tamu te tjeskobu u prsima, i, vezano za to, osjećam da mi se prsa ne šire.

Bio sam poput smušenog smetenjaka u svojoj zbunjenosti. Osjećao sam uzrujanost u srcu zbog tih previranja i promjena. Bojao sam se da otvoreno potvrdim da je Allah iznad, da se uzdigao iznad Arša i da se spušta na zemaljsko nebo, bojeći se da iz toga proizilazi ograničavanje Allaha u smislu dužine širine i slično, i bojeći se da iz toga proizilazi poređenje sa stvorenjima.

Međutim, kad sam pogledao u tekstove koji se nalaze u Allahovoj knjizi i sunnetu Njegovog Poslanika vidio sam da ti tekstovi ukazuju na njihovo stvarno značenje. **Vidio sam da je Poslanik otvoreno opisivao svoga Gospodara tim svojstvima, a nema sumnje da je na njegovim plemenitim skupovima prisustvovao i učen i neznanica, i pametan i onaj koji to nije, i beduin i surovi grubijan, a poslije tih tekstova, u kojima Poslanik opisuje svoga Gospodara tim svojstvima, nisam našao ništa, nikakvog teksta koji po svojoj vanjštini ukazuje na mijenjanje njihovog stvarnog značenja i podstiče na tumačenje u stilu kako su to protumačili ovi moji šejhovi skolastičari i učenjaci fikha.** Kao što su, na primjer, protumačili uzdizanje u značenju ovladavanja, spuštanje na zemaljsko nebo spuštanjem Njegove odredbe, i sl.

Nisam našao da je Vjerovjesnik upozoravao ljude da ne vjeruju u doslovno značenje njegovog govora o svojstvima Gospodara, poput udignuća, dvije ruke i drugo. Nije od njega prenesen nikakav govor koji ukazuje da ova svojstva imaju drugačije značenje od onoga na koje upućuju po vanjštini. Kao, na primjer, kad se kaže da je Allah iznad stvorenja da se misli da je iznad njih Svojom moći, ili kad se spomene ruka da se misli na blagodat i moć, itd.

DOKAZI DA JE ALLAH IZNAD ARŠA KOJI JE IZNAD NEBESA

AJETI:

Nalazim da Allah kaže:

„Svemilosni se iznad Arša uzdigao.“¹

„Boje se svoga Gospodara koji je iznad njih.“²

„Njemu se penju lijepe riječi.“³

„Jeste li sigurni da Onaj koji je iznad nebesa neće narediti da vas Zemlja proguta, ili da se ona ne potrese. Ili, jeste li sigurni da Onaj koji je iznad nebesa neće na vas vjetar olujni poslati.“⁴

„Reci: „Spušta ga Džibril od tvoga Gospodara.““⁵

„I reče Faraon: „O Hamane, sagradi mi put do Musaovog boga, pa da se popnem i pogledam na Musaovog boga, a ja, zaista, mislim da je on lažov.““⁶

„Od Allaha Uzvišenog. Njemu se penju meleci u danu koji traje pedeset hiljada godina.“⁷

Zatim: kad je Allah htio da počasti Poslanika Svojom blizinom, nalazim da ga je uzdizao sa jednog neba na drugo dok nije bio na udaljenosti dva svoda ili još bliže.

---

¹ Sura Ta-Ha, 5.

² Sura En-Nahl, 50.

³ Sura Fatir, 10.

⁴ Sura Mulk, 16-17.

⁵ Sura En-Nahl, 102.

⁶ Sura Mu'min, 36-37.

⁷ Sura El-Me'aridž, 3-4.

HADISI:

1. Vjerovjesnik, salallahu alejhi ve sellem, je pitao sluškinju: „*Gdje je Allah?*“ Odgovorila je: „*Iznad nebesa!*“ Nije joj to porekao, da prisutni ashabi ne bi pomislili da je stvar drugačija od onoga kako jest, nego joj je to potvrdio rekavši: „*Oslobodi je! Ona je vjernica.*“¹

2. Od Džubejra b. Mut'ima prenosi se da je rekao: „Rekao je Allahov Poslanik, salallahu alejhi ve sellem: „*Zaista je Allah iznad Svoga Arša, iznad Svojih nebesa, a Njegova nebesa su iznad Njegove Zemlje.*“ Pa je svojom rukom napravio nešto poput kupole.“²

3. Poslanik, salallahu alejhi ve sellem, je rekao: „*Milostivima će se smilovati Svemilosni. Budite milostivi prema stanovnicima Zemlje biće prema vama milostiv Onaj koji je iznad nebesa.*“³

4. Prenosi se od Muavije b. el-Hakema es-Sulemija da je rekao: „*Allahov Poslaniče, hoću li je osloboditi ropstva?*“ Poslanik, salallahu alejhi ve sellem, reče: „*Pozovi je.*“ Pozvao sam je te je Poslanik upita: „*Gdje je Allah?*“ - „*Iznad nebesa.*“ - odgovorila je. - *A ko sam ja?* - Ti si Allahov Poslanik. Allahov Poslanik, salallahu alejhi ve sellem, reče: „*Oslobodi je, zaista je ona vjernica.*“⁴

5. Ebu Derda' je rekao: Čuo sam Allahovog Poslanika, salallahu alejhi ve sellem, da kaže: „*Ko bude osjećao neku tegobu ili njegovom bratu bude teško neka kaže: „Allahu, Gospodaru naš koji si na nebesima, sveto je ime Tvoje. Tvoja volja je i na nebu i na Zemlji, kao što je Tvoja milost na nebu. Oprosti nam prijestupe i grijehе naše. Ti si Gospodar dobrih. Spusti milost Svoju i daj lijek za ovu bol.“, pa će ga proći.*“⁵

---

¹ Dio podužeg hadisa kojeg bilježi Muslim u Sahihu, br. 537.

² Dio hadisa. Bilježi ga Ebu Davud, Kitabus-Sunne, br. 4726. Albani je ovaj hadis ocijenio daifom u Da'iful-Džami's-Sagir, br. 6150.

³ Bilježe ga Tirmizi, 1/350. Ahmed, 2/160. Ebu Davud, br. 4941. Albani ga je ocijenio sahihom u Es-Silsiletis-Sahiha, br. 925.

⁴ Bilježe ga Muslim u Sahihu i Malik u djelu El-Muvetta'.

⁵ Bilježi ga Ebu Davud, br. 3892. Albani je rekao da je hadis veoma slab. Vidi: Da'iful-Džami', br. 5430.

6. Od Ebu Se'ida el-Hudrija se prenosi da je rekao: „Vratio se Alija iz Jemena sa zlatnim grumenjem još pomiješanim sa zemljom, u torbi od kože štafvljene mimozom. Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, je to podijelio između četvorice: Zejdul-Hajra, El-Akre'a b. Habisa, Ujejne b. Hisna, Alkame b. Ulasea i Amira b. et-Tufejla. Nekim ashabima, ensarijama i drugima, ne bi pravo zbog toga. Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, im reče: *„Zar nemate povjerenja u mene a ja sam Povjerenik Onoga koji je iznad nebesa. Dolazi mi vijest sa neba i ujutro i navečer.“*¹

7. Prenosi se od Ibn Ebi Zi'ba Muhammeda b. Amra b. Ata', on od Se'ida b. Jessara, a taj od Ebu Hurejre, koji prenosi od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, da je rekao: *„Zaista kad čovjek umre dolaze mu melec, pa ako je bio dobar čovjek kažu: Izađi, o dobra dušo koja si bila u dobrom tijelu! Izađi u dostojanstvu i raduj se udobnosti, ugodnom mirisu i Gospodaru koji nije srdit.“* *Neprestano će joj se to govoriti sve dok ne dođe do neba iznad kojeg je Allah, Silni i Plemeniti.“*²

8. Prenosi se od Ebu Hurejre da je Allahov Poslanik, salallahu alejhi ve sellem, rekao: *„Tako mi Onoga u čijoj ruci je moja duša, nema čovjeka koji pozove svoju ženu u postelju te ga ona odbije a da Onaj koji je na nebesima ne bude srdit na nju sve dok njen muž ne bude zadovoljan s njom.“*³

9. Od El-Abbasa b. Abdul-Muttaliba prenosi se da je rekao: „Bio sam u savani sa grupom ljudi među kojima je bio i Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem. Iznad njih prođe oblak; Poslanik ga pogleda i upita: *„Kako zovete ovo?“* - *Oblak.* - odgovoriše. - *A bijele oblake? - I bijele oblake. - A kišne oblake? - I kišne oblake.* - odgovoriše. Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, upita: *„Znate li kolika je razdaljina između neba i Zemlje.“* - *Ne znamo.* - odgovoriše. - *Razdaljina između njih je sedamdeset jednu, ili sedamdeset dvije, ili sedamdeset tri godine, zatim je iznad toga nebo.“* - dok nije nabrojao sedam nebesa - *„Zatim je iznad sedmog neba more: od dna do površine je kao razdaljina od jednog neba do drugog. Iznad njega je*

---

¹ Bilježe ga Buhari, br. 4094, i Muslim, br. 1064. U predaji koju bilježe Buharija i Muslim stoji: „Neki ovjek re e: Mi smo bili pre i od ovih.“ To je doprlo do Poslanika pa je rekao...“

² Bilježi ga Ibn Madže, br. 4262. Albani ga je ocijenio sahihom u Sahihul-Džami', br. 1968.

³ Sahih Muslim, Kitabun-Nikah, br. 1436.

*osam silnih meleka, od njihovih stopala do koljena je razdaljina kao od jednog do drugog neba, a Allah Silni i Plemeniti je iznad toga.*¹

10. Od Ebu Hurejre se prenosi da je rekao: „Čuo sam Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, da kaže: „*Zaista je Allah zapisao u Knjizi, prije nego što je stvorio stvorenja: 'Moja milost je pretekla Moju srdžbu.'*, i to je kod Njega iznad Arša.“²

11. Muhammed b. Ishak prenosi od Ma'beda b. Ka'ba b. Malika da je, kada je Sa'd b. Mu'az presudio plemenu Beni Kurejza, Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: „*Donio si presudu kojom je presudio Allah iznad sedam nebesa.*“³

12. Hadis o Mi'radžu. Od Enesa b. Malika prenosi se da mu je Malik b. Sa'sa'ah pričao o noći El-Isra'a citirajući hadis u kojem, između ostalog, stoji da je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: „*Zatim mi je propisano pedeset obaveznih namaza svakog dana. Prošao sam pored Musaa koji upita: Šta ti je naređeno? Poslanik reče: Pedeset namaza dnevno. Musa reče: Tvoj ummet neće moći podnijeti pedeset namaza, ja sam iskusio ljude prije tebe i popravljao Beni Israil. Vрати se svome Gospodaru i zamoli da olakša tvome ummetu. Vratio sam se svome Gospodaru pa mi je smanjivao po deset namaza pet puta.* – svaki put Poslanik je govorio: *Vratio sam se Musau a zatim sam se vratio svome Gospodaru.*“⁴

13. Od Ebu Hurejre se prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: „*Smjenju se među vama melecima noći i melecima dana. Sastaju se na sabah-namazima i ikindijama, pa se oni koji su boravili među vama penju*

---

¹ Sunen Ebi Davud, br. 4723. Sunenut-Tirmizi, br. 3540. Sunen Ibn Madže, br. 193. Imam Abdul-Gani je u svom djelu iz akide, nakon spomena hadisa o silnim melecima, rekao: Hadis bilježe Ebu Davud, Tirmizi, Ibn Madže, a hadis o duši bilježe Ahmed i Darekutni. Albani je hadis ocijenio daifom u Es-Silsiletid-Dai'fe, br. 1247.

² Sahihul-Buhari, br. 7115. Sahih Muslim, br. 2751.

³ Djelo El-Esmau ves-Sifat, Bejheki. Albani je rekao: „Lanac prenosilaca hadisa je hasen.“ Vidi: Muhtesarul-Uluvv, str. 87.

⁴ Sahihul-Buhari, br. 342, i 1555, i 3164. Sahih Muslim, br. 162, i 163, i 164. Hadis o Mi'radžu je jasan dokaz da je Allah iznad nebesa jer se u njemu spominje da se Poslanik, odlaze i svome Gospodaru, uzdizao iznad sedam nebesa. Prim.prev.

Njemu. Njihov Gospodar ih pita, a On o njima najbolje zna: U kakvom ste stanju ostavili Moje robove?”¹

14. Od Ibn Omera se prenosi da je rekao: „*Kad je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, preselio na ahiret, Ebu Bekr je ušao kod njega, nageo se nad njega, poljubio ga u čelo i rekao: 'Kako si ti lijep i živi i mrtav.'* I rekao je: *'Ko je obožavao Muhammeda – Muhammed je mrtav, a ko je obožavao Allaha – Allah je živ i neće umrijeti.'*“²

ALLAH SE NALAZI U PRAVCU IZNAD NAS

Allah³ je iznad nas pa ako pokažemo ka Njemu, pokazivanje se odnosi na Njega na način kako Mu dolikuje a ne na način kako mi zamišljamo uzdignutost svojsvenu tijelima.

Općenito, poznato je da je Allah iznad nas i to svojstvo treba potvrđivati bez poistovjećivanja i bez ispitivanja kako. Allah upućuje na ono što je ispravno.

Ko iz astronomije poznaje oblik svijeta i šta je njegov centar i da svijet ima samo dva pravca: prema gore i prema dolje; zatim vjeruje da je njegov Stvoritelj odvojen od svemira, shvatiće da iz te Njegove odvojenosti od stvorenja neminovno proizilazi da je On gore, jer su svi pravci svemira prema gore jedino je centar prema dolje jer je on jezgro.

---

¹ Sahihul-Buhari, br. 530. Sahih Muslim, br. 632. Kraj hadisa je: Meleci odgovaraju: „Ostavili smo ih na namazu a i zatekli smo ih da klanjaju.“

² Sahihul-Buhari, br. 3467. Hadis prenosi Aiša, radijallahu anha.

Napomena: U ovom hadisu nema dokaza za ono što je autor htio dokazati, a izgleda da je htio ukazati na predaju ovog hadisa koju bilježi Darimi u Er-Redd Alel-Džehmijje i Buharija u Et-Tarih, a koja glasi: Od Ibn Omera se prenosi da je, kad je umro Allahov poslanik, Ebu Bekr rekao: „O ljudi, ako je vaš bog kojeg ste obožavali bio Muhammed znajte da je Muhammed umro, a ako je vaš bog **Onaj Koji je iznad nebesa** znajte da vaš bog nije umro. Zatim je proučio ajet: Muhammed je samo Poslanik, a i prije njega je bilo poslanika, pa ako umre ili bude ubijen zaradete se stopama vašim vratiti.(Sura Ali Imran, 144)“

³ Prije ove rečenice postoje dvije riječi i iz kojih se vidi da je na ovom mjestu dio teksta zagubljen, a njihov smisao je bez teksta koji nedostaje nejasan pa su te riječi u prijevodu izostavljene. Prim.prev.

Kad to znamo, i tako vjerujemo, sačuvali smo se zablude tumačenja Allahovih svojstava u prenesenom značenju, sljepila negiranja svojstava, kao i gluposti poređenja i poistovjećivanja Allaha sa stvorenjima, a potvrdili uzvišenost našeg Gospodara i Njegovo uzdizanje iznad Arša na način koji dolikuje Njegovoj savršenosti i veličanstvenosti. Istina je jasna po tom pitanju, srca se smiruju na tome a zdrav razum odbacuje izvrtanje značenja, kao što je tumačenje uzdizanja kao ovladavanja i sl.

NELOGIČNOST TEFVIDA

Suzdržavanje od izjašnjavanja po tom pitanju znak je pomanjkanja svijesti, jer nam je Gospodar Uzvišeni opisao Sebe tim svojstvima da bismo Ga pomoću njih upoznali. Stoga je naša suzdržanost od potvrđivanja onog što treba potvrditi i negiranja onog što treba negirati, skretanje s onoga što se željelo postići našom spoznajom tih svojstava. **On nam se opisao tim svojstvima da bismo potvrdili ono čime se On Sam opisao, a ne da bismo se suzdržali od izjašnjavanja o tome.**

Također, poređenje i poistovjećivanje je glupost i odraz neznanja, pa koga je Allah uputio da potvrdi Njegova svojstva bez iskrivljivanja značenja, bez ulaženja u to kakva su, i bez suzdržavanja od izjašnjavanja, taj je, ako Bog da, ispunio ono što se traži od njega.

OTKLANJANJE NEJASNOĆA OKO ANTROPOMORFIZMA

(Otklanjanje šubhi tešbiha)

Ono što mi je Allah dao da shvatim u vezi stanja ovih šejhova koji su protumačili uzdizanje u značenju zagospodarivanja, spuštanje na zemaljsko nebo u značenju spuštanja naredbe, dvije ruke u značenju dvije blagodati ili dvije moći, je da nisu razumjeli svojstva Gospodara osim kao svojstva koja dolikuju stvorenjima. Nisu shvatili da je Allahovo uzdizanje onakvo kako Njemu dolikuje, niti da je Njegovo spuštanje onakvo kako Mu dolikuje, niti dvije ruke koje priliče Njegovoj uzvišenosti, bez ispitivanja

kakva su, i bez poređenja sa stvorenjima. Zato su izokrenuli značenje riječi i porekli ono s čime Se Allah opisao. A ovo ćemo, inšallah, pojasniti.

Nema sumnje da se mi i oni slažemo u potvrđivanju Allahu sljedećih svojstava: život, sluh, vid, znanje, moć, volja, govor. I mi, definitivno, ne poimamo život drugačije osim kao prolaznu osobinu (Arad) svojstvenu za naša tijela. Također, ne možemo pojmiti sluh i vid osim kao prolazne karakteristike (Arad) svojstvene našim tijelesnim organima.

Pa kao što oni kažu: „Njegov život nije prolazna osobina (Arad), a također ni Njegovo znanje, i Njegov vid, nego su to svojstva onakva kako Njemu dolikuju, a ne kakva dolikuju nama.“ – Isto tako, mi kažemo: Poznato je da je od Njegovih svojstava život, ali nije moguće dokučiti kakav je; poznato je da je Njegovo svojstvo znanje, ali nedokučiv je odgovor kakvo je; isto tako je i sa Njegovim vidom, sluhom, poznato je da su to Njegova svojstava i ništa od toga ne predstavlja akcidenciju (Arad) nego su onakva kako priliči Njemu.

Potpuno isti slučaj je i sa Njegovim uzvisivanjem iznad stvorenja, uzdizanjem iznad Arša i spištanjem na zemaljsko nebo

Njegovo uzdignuće je poznato, mislim, potvrđeno da je svojstvo, kao što je potvrđeno da je sluh svojstvo u stvarnom značenju; i kao što je vid potvrđen da je svojstvo u stvarnom značenju.

Ova dva svojstva su poznata ali je nedokučivo kakva su.

Takav je slučaj sa Allahovim uzdignućem – poznato je da je to Njegovo svojstvo, bez određivanja kakvo je, uz vjerovanje da je onakvo kako Njemu dolikuje

I Njegovo uzdizanje iznad Arša je poznato, ali ne na način pokretanja i prebacivanja sa jednog mjesta na drugo, što je svojstveno stvorenjima, nego onako kako dolikuje Njegovoj veličanstvenosti.

Općenito je poznato da su Njegova svojstva savršena, i treba ih potvrđivati, ali je nedokučivo kakva su.

Onaj ko vjeruje u ta svojstva s jedne strane vidi a s druge strane je slijep: ima vid u pogledu potvrđivanja i uvjerenja u njihovo postojanje, a slijep je u pogledu određivanja kakva su.

Na ovaj način se postiže spoj između potvrđivanja onoga s čime se Allah opisao i negiranja iskrivljivanja značenja, poređenja sa svojstvima stvorenja, i suzdržavanja od izjašnjavanja (tefvid).

To je ono što je Gospodar želio od nas ističući nam Svoja svojstva da bismo Ga preko njih upoznali, vjerovali u njihov istinski smisao, i da bismo negirali antropomorfizam, kao i da ih ne poričemo, ne izvrćemo smisao i ne tumačimo.

Nema razlike između uzdizanja iznad Arša i sluha, niti između spuštanja na zemaljsko nebo i vida, jer sve je došlo u tekstovima objave.

Ako nam kažu: „Potvrđivanjem uzdizanja iznad Arša vi ste upali u antropomorfizam!“, mi im kažemo: „Potvrđivanjem sluha i vi ste upali u antropomorfizam i opisali ste svoga Gospodara akcidencijom (Arad)!“

Ako kažu: Ne radi se tu o akcidenciji, nego je to onako kako Njemu dolikuje!“, mi im kažemo: „U potvrđivanje da se Allah uzdigao iznad Arša i vjerovanju da je On iznad, nema ograničavanja, nego je to onako kako Njemu dolikuje.“

I tako za svako svojstvo, poput uzdizanja iznad Arša, spuštanja na zemaljsko nebo, ruke, lica, stopala, smijanja, čuđenja, za koje nam kažu da iz njegovog potvrđivanja proizilazi antropomorfizam – mi im kažemo da to onda proizilazi i iz potvrđivanja života, sluha, vida, i znanja.

Prema tome, kao što oni ne smatraju ta svojstva akcidencijom (Arad) tako mi ova svojstva koja potvrđujemo ne smatramo tijelesnim organima, niti da se opusuju onim što je svojstveno stvorenjima.

Nije pravično da oni uzdizanje iznad Arša, spuštanje na zemaljsko nebo, ruku, lice, razumiju kao svojstva stvorenja, pa da ih usljed toga moraju tumačiti u prenesenom značenju i iskrivljivati njihov smisao.¹

---

¹ Dodao bih: I još nakon svega toga one koji ne dijele s njima ovo mišljenje optužuju za antropomorfizam, a oni su pre i da se time opišu. Prim.prev.

A ako oni ova svojstva razumiju tako, onda moraju i sedam svojstava koja potvrđuju razmjeti kao svojstva stvorenja u smislu akcidencije (Arad).

Ako nam prigovore da je potvrđivanje ovih svojstava antropomorfizam i otjelovljivanje Allahovog bića – mi ćemo im prigovoriti da iz potvrđivanja svojstava koja potvrđuju proizilazi akcidencija (Arad).

I kako god oni svog Gospodara smatraju čistim od svih nedostataka u pogledu tih sedam svojstava i negiraju da ona imaju manjkavosti svojstvene tjelesnim bićima, – isto tako mi postupamo u pogledu svojstava u kojima nam oni pripisuju antropomorfizam.

Ko bude pravičan shvatiće ovo što smo rekli, povjerovaće u to, te će primiti naš savjet i potvrditi Allahu sva svojstva¹, a negirati antropomorfizam, poricanje svojstava, tumačenje i suzdržavanje od izjašnjavanja o njima, jer to je ono što Allah traži od nas po ovom pitanju, **zato što su sva ta svojstva došla iz istog izvora, a to je Kur'an i sunnet.**

Ako bismo neka od tih svojstava potvrđivali bez tumačenja a drugima izvrtali smisao i tumačili ih u prenesenom značenju, bili bismo kao onaj koji vjeruje u jedan dio Knjige a u drugi ne vjeruje.

Ovo je dostatno i dovoljno objašnjenje, ako Bog da.

POJAŠNJENJE O SVOJSTVIMA I PITANJE SLOVA I GLASA

Kad se ovako shvati onda postaju kristalno jasna ova tri pitanja:

1. pitanje svojstava, poput spuštanja na zemaljsko nebo, ruke, lica i sl.
2. pitanje uzdizanja, o čemu je rečeno onoliko koliko nas je Allah Uzvišeni nadahnuo.
3. pitanje slova i glasa.²

---

¹ Dakle, sva svojstva kojima se opisao ili Ga je njima opisao Poslanik. Prim.prev.

² U originalu su ovdje navedena samo prva dva pitanja, ali sam zbog konteksta dodao i tre e pitanje slova i glasa o kojem e u nastavku biti govora. Prim.prev.

A. pitanje svojstava:

Što se tiče pitanja svojstava razumijevaju se na isti način kao pitanje uzdizanja:

Ne shvatamo ta svojstva kao što shvatamo svojstva stvorenja, nego opisujemo Gospodara Uzvišenog tim svojstvima onako kako dolikuje Njegovoj uzvišenosti i veličini.

- On se spušta na zemaljsko nebo onako kako dolikuje Njegovoj uzvišenosti i veličini.

- Njegove dvije ruke su onakve kako dolikuje Njegovoj uzvišenosti i veličini.

- Njegovo plemenito lice je onakvo kako dolikuje Njegovoj uzvišenosti i veličini.

Kako da negiramo plemenito lice i izvrćemo značenje a Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, je u svojim dovama govorio: „Molim Te za užitak gledanja u Tvoje lice.“¹

Svojstvo lica potvrđeno je u ovom hadisu kao i u drugim šerijatskim tekstovima: ajetima i hadisima.

Također su potvrđena svojstva dvije ruke, smijanje, čuđenje, i ništa od toga se ne shvata drugačije osim ono što dolikuje Allahu i Njegovoj uzvišenosti, a ne ono što je svojstveno stvorenjima, poput udova i tjelesnih organa, uzvišen neka je Allah i visoko iznad toga.

Ako donesemo ovakav sud o licu, dvije šake, dvije ruke, stopalu, smijanju, čuđenju, vjerujući da je sve to onako kako dolikuje Allahovoj uzvišenosti i veličini, time se postiže potvrđivanje onoga čime Se Allah opisao u Svojoj Knjizi i sunnetu Svoga Poslanika. Ovim se, također, postiže negiranje antropomorfizma i određivanja kakva su ta svojstva. Uz to, ovim se postiže napuštanje dogme tumačenja svojstava i izvrtanja značenja, koje vodi ka poricanju svojstava. Ovim

---

¹ Dio hadisa. Bilježe ga Nesa'i i Hakim. Albani ga je ocijenio sahihom u Sahihul-Džami'is-Sagir, br. 1301.

se, također, postiže odstupanje od dogme suzdržavanja od potvrđivanja svojstava i njihovog istinskog značenja sukladnog onome što priliči Allahovoj uzvišenosti i veličini, a ne onako kako poimamo svojstva stvorenja.

B. pitanje slova i glasa:

Što se tiče pitanja slova i glasa shvataju se na isti način jer Allah je izrekao Kur'an izgovorivši sva njegova slova.

Allah je rekao: „*Elif-lam-mim.*“

I rekao je: „*Elif-lam-mim-sad.*“

I rekao je: „*Kaf, tako mi Kur'ana slavnog.*“

Poslanik je rekao: „...*Pa će On pozvati na Sudnjem danu glasom koji će čuti i onaj ko je daleko i onaj ko je blizu.*“¹

U drugom hadisu Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, je rekao: „*Ne kažem: elif-lam-mim je slovo, nego: elif je slovo, lam je slovo, mim je slovo.*“²

Oni koji poriču da je Kur'an Allahov govor glasom i slovom, nisu razumjeli način Allahovog govora drugačije osim kao način na koji govore stvorenja. Zato kažu: „Ako kažemo da je Allah izgovorio slova to vodi ka stavu da On ima tijelesne organe i govornu resicu. Isto tako, ako kažemo da je govorio Svojim glasom to vodi ka stavu da On ima grlo i dušnik.“

Oni u ovome postupaju smušeno kao što su postupili i po pitanju svojstava o kojima je predhodio govor.

Ono što je ispravno je da je Allah govorio izgovarajući slova na način koji priliči Njegovoj uzvišenosti i veličini. On sve može, a Onaj koji sve može ne treba organe i resicu da bi govorio.

---

¹ Dio hadisa. Bilježe ga Ahmed 3/495, hakim u Mustedreku 2/438, ocijenjuju i ga sahihom, a Zehebi se složio sa njim. Bilježi ga Buhari u Sahihu kao mu'allek predaju, a Albani ga je ocijenio sahihom u Zilalul-Dženne fi Tahridžis-Sunne, br. 514

² Dio hadisa. Bilježi ga Tirmizi i Hakim. Albani ga je ocijenio sahihom u Sahihul-Džami'is-Sagir, br. 6469.

On, također, ima glas kakav Njemu dolikuje i koji se može čuti. Taj Sveti glas nama potrebu za grlom i dušnikom. Allahov govor biva na način koji Mu dolikuje. A mi ne poričemo da se Njegov govor sastoji od slova i glasa pravdajući se da su nama za izgovaranje slova i za glas potrebni tjelesni organi i resica, jer Njegovo izgovaranje slova, i Njegov glas ne zavise od toga.

Na ovome se šire prsa i čovjek se odmori od lutanja i obavezivanja na govor tipa: „Ovo je pojam za ovo.“

Ako upitaju: Tvrđite li da je ovo što uči učač Kur'ana doslovno Allahovo učenje i da je to doslovno Allahov govor?

Odgovaramo: Ne, nego: učač izgovara Allahov govor, jer govor se pripisuje onome koji ga je prvi izgovorio a ne onome koji izgovara prenoseći.

Govor čovjeka mimo Kur'ana je stvoren, a što se tiče učenja Kur'ana tu se ne može razlučiti izgovor onoga koji prenosi od govora Onoga čiji govor se prenosi. Zato su generacije ispravnih predhodnika zabranjivale da se kaže: „Moje izgovaranje Kur'ana je stvoreno.“, jer se to ne može razlučiti.

Isto tako, zabranjivali su da se kaže: „Moje izgovaranje Kur'ana nije stvoreno.“

Govor čovjeka mimo učenja Kur'ana je stvoren, a o njegovom učenju Kur'ana je prešućeno, kako polemiziranje o tome ne bi dovelo do toga da se kaže da je Kur'an stvoren. A ako su ispravni predhodnici za nešto naredili da se o tome ne raspravlja obaveza je ne raspravljati o tome.

A Allah upućuje na ono što je ispravno.

SRCA OSJEĆAJU DA JE ALLAH IZNAD

Ako je čovjek čvrsto ubjeđen da je Allah Uzvišeni iznad nebesa, uzvišen iznad Svoga Arša, ne smatrajući da to znači ograničenost, i ne određujući način; vjerujući da On sada ima ista svojstva koja je imao oduvijek, tada će

njegovo srce imati u namazu prilikom učenja dova pravac u kojem će usmjeravati svoje nade.

A ko ne zna da je njegov Gospodar iznad nebesa, iznad Svoga Arša, ostaće izgubljen ne znajući u kojem pravcu mu je Gospodar.¹

Ako i spozna da je njegov Gospodar vječan, i da ima sluh i vid, to je, bez ovoga, nepotpuna spoznaja.

Suprotno njemu, onaj koji zna da je njegov bog, kojeg obožava, iznad svih stvari, kad stupi u namaz i donese početni tekbir, usmjeri svoje srce u pravcu Arša, smatrajući da njegov Gospodar nije ograničen prostorom, i da je On jedan kao što je bio jedan oduvijek; i znajući da su ovi pravci dio naše ograničenosti i da su nam potrebni, i ne možemo pokazati ka našem Gospodaru osim pomoću njih jer smo mi stvorenja, a stvorenja se moraju koristiti pravcem kad pokazuju na nešto. Zato kad čovjek pokaže u pravcu svoga Gospodara to pokazivanje je u skladu sa onim što dolikuje Allahu a ne onako kako čovjek zamišlja od sebe.

Od ispravnog vjerovanja je i da je On i pored Svoje uzvišenosti blizu Svojim stvorenjima. On je s njima Svojim znanjem, sluhom, vidom, sveobuhvatnim znanjem, Svojom moći i voljom, a Njegovo biće je iznad svih stvorenja, iznad Arša.

Kad to čovjek osjeti u svom srcu dok klanja ili dovi, njegovo srce se ozari, osvijetli i zablista sjajem spoznaje i imana. Te veličanstvene zrake se odraze na njegov razum, dušu i na njega samoga pa mu se prsa rašire i iman poveća.

Istodobno, smatra svoga Gospodara čistim od svojstava karakterističnih za Njegova stvorenja, poput ograničenosti prostorom i utjelovljenja u stvorenja. Tada će čovjek okusiti nešto od onoga što su okusili oni prvi

---

¹ U djelu „Idžtima`ul-Džujušil-Islamijje“ šejh Ibnul-Kajjim spominje da je Ebu Dža`fer El-Hemedani Es-Sufi prisustvovao predavanju Ebul-Me`alija El-Džuvejnija koji je tom prilikom rekao: „Allah je postojao kad nije bilo Arša i on je sada na onome na čemu je bio prije.“ Tada mu Hemedani reče: „O šejh, ostavimo se pri čemu Aršu! Nego, objasni ti nama ovu potrebu koju nalazimo u našim srcima: nikad niko nije rekao „o Allahu“, a da nije osjetio potrebu za traženjem visine, ne okrećući se ni lijevo ni desno. Kako da otklonimo tu potrebu iz naših srca?“ na to se Ebul-Me`ali udari po glavi i uzviknu: „Zbunio me je Hemedani, zbunio me je Hemedani.“

Allahu bliski; za razliku od onoga koji ne zna gdje mu je Gospodar, od kojeg je robinja-pastirica ispravnije spoznala Allaha, jer je ona rekla: „U nebu (Fis-Sema).“, vjerujući da je On iznad nebesa, jer riječica Fi – 'u' – dolazi u značenju: 'na' i 'iznad'.

Na primjer, Allah je rekao: „*Lutaće u Zemlji.*“¹ To jest „na Zemlji.“

I rekao je: „...*i razapeću ih u palmina stabla.*“² To jest „na palmina stabla.“

Onaj od koga je čobanica boje spoznala Allaha, jer on ne zna gdje je Onaj kojeg obožava, je još uvijek pomračenog srca koje nisu obasjala svjetla spoznaje i imana.

Onaj ko poriče ove riječi neka vjeruje u njih i neka isproba, i pogleda ka svome Zaštitniku koji je iznad Arša, svijestan da on u tome s jedne strane ima vid a s druge strane nema. Kao što je predhodno objašnjeno: ima vid sa strane potvrde i ubjeđenja u postojanje i istinsko značenje svojstava, a nema vid sa strane određivanja kakva su.

Ako tako postupi vidjeće plodove toga, ako Bog da, i naćiće Božije svjetlo i bereket, prije ili kasnije. „*A neće te niko obavijestiti kao Onaj koji je o svemu obaviješten.*“³

Allah upućuje na ono što je ispravno, i On je najbolji pomagač.

POJAŠNJENJE PITANJA ALLAHOVE UZDIGNUTOSTI S ASPEKTA ASTRONOMIJE

Bez sumnje poznavaoци ove oblasti shvatili su ovo pitanje shodno zakonima geometrije, i njihovo razumijevanje je ispravno, jer je dokazano.

Njihov zaključak je da je Zemlja u središtu svemira i da je ona usred neba – kao što je jezgro lubenice u njenoj sredini – i da nebo okružuje zemlju sa svih strana.

---

¹ Sura El-Maide, 26.

² Sura Ta-Ha, 71.

³ Sura Fatir, 14.

Također, najniža tačka svemira je jezgro zemaljske kugle i to je središte Zemlje.

Mi kažemo: „Središte sedam zemalja.“, dok oni ne spominju sedam zemalja, jer je nas Allah obavijestio o tome, a oni o tome ne znaju.

Kod njih je temeljno pravilo da je centar jezgro zemaljske kugle i u njemu se završava ono što podrazumijevamo pod pojmom „ispod“ i „dolje.“ Ono što je mimo jezgra ne definiše se pojmom „ispod“ i nije „dolje“ nego je iznad. Pod tim se misli da kad bismo bušili Zemlju iz jezgra, a to je najniža tačka svemira, probijanje bi bilo u pravcu prema gore. Dakle, u kojem god pravcu se vršilo porobijanje prema nebu uvijek bi bilo prema gore.

Možemo to ilustrovati i sljedećim primjerima:

1. Predpostavimo da čovjek krene na put oko Zemlje iz pravca istoka ka zapadu dok ne dođe do mjesta sa kojeg je krenuo.

Tokom svog obilaska Zemlje on bi došao na neke predjele na kojima bi, sa tačke gledišta nekog posmatrača, izgledalo kao da je ispod Zemlje. Međutim, u stvarnosti tokom cijelog putovanja Zemlja bi uvijek bila ispod njega a nebo iznad.

Nebo za koje se nama čini da je ispod Zemlje ustvari je iznad a ne ispod Zemlje, jer je nebo samo po sebi iznad Zemlje, pa kako god da se uzme uvijek je nebo iznad Zemlje.

Ko hoće da ovo shvati neka zna da je težište gornje polutke zemljine kugle u centru, a također i težište donje polutke je u centru.

Također, donja polutka je iznad gornje kao što je i gornja iznad donje, jer pojam „gore“ i „dolje“ zavisi od tačke gledišta posmatrača.

2. Za primjer se može uzeti i voda.

Voda obuhvata Zemlju osim jedne šestine, i na toj šestini su građevine.

Voda je iznad Zemlje u svakom slučaju, makar se nama činilo da Zemlja okružuje vodu.

3. Također, vazdušni omotač obuhvata vodenu površinu i on je iznad vode.

Kad znamo da je tako shvatićemo da je nebo koje je na strani donje zemljine polutke – iznad Zemlje a ne ispod.

To je stoga što je nebo uvijek iznad Zemlje jer je nebo svojim bićem iznad Zemlje i ni u kom slučaju ne može biti ispod nje.

Pa ako je ovo tijelo, a to je nebo, svojim bićem iznad zemlje, kako ne može biti Onaj koji nije ničemu sličan i Koji je uzvišen iznad svake stvari Svojim bićem.¹

Kao što Allah kaže: „*Veličaj ime Gospodara svoga Uzvišenog.*“²

Na više mjesta u Kur'anu se ukazuje da je Allah iznad.

„*Boje se svoga Gospodara koji je iznad njih.*“³

„*Njemu se penju lijepe riječi.*“⁴

„*On je Vladar iznad Svojih robova.*“⁵

To je zato što je Njegova uzdignutost iznad svega postojećeg vezana za Njegovo biće, to jest On je Svojim bićem iznad.

Uzvišenost je Njegovo svojstvo i u skladu je s onim što Mu dolikuje, kao što je nizina, niskost, malenkost, vezana za bit stvorenja, jer stvorenja nemaju stepen božanstvenosti, veličine i uzvišenosti.

Uzvišenost i nizina su linija koja pravi razliku između Stvoritelja i stvorenja.

---

¹ Ušao je Ibn Fevrek kod sultana Mahmuda El-Gaznevija, pa su po eli raspravu, te Ibn Fevrek re e Mahmudu El-Gazneviju: "Nije dozvoljeno da opisuješ Allaha da je iznad jer te to obavezuje da Ga opišeš i da je ispod, zato što onaj koji može biti iznad može biti i ispod. Na to mu Mahmud re e: Nisam Ga ja opisao da je iznad da bih morao re i i da je ispod, nego je On sam Sebe time opisao!"

Kaže El-Bedželi: Pa se zbunio Ibn Fevrek." Vidi: Zejlu Tabekati-l-Hanabile, Ibn Redžeb, u biografiji Alija b. El-Husejna El-Akberija. Prim.prev.

² Sura El-Eala, 1.

³ Sura En-Nahl, 50.

⁴ Sura Fatir, 10.

⁵ Sura El-En'am, 18.

On je uzvišen iznad Arša, upravlja svim stvarima od neba ka Zemlji. Njemu se vraća odredba o svakoj stvari pa nekome odredi da živi, nekome da umre, a nekome da se razboli, nekome dadne da ozdravi, nekoga uzdigne a nekoga ponizi.

On je Živi i Vječni, ne zavisi ni od koga a sve zavisi od Njega.

Neka se Allah smiluje čovjeku do kojeg stigne ova poslanica pa je ne porekne, nego osjeti potrebu za svojim Gospodarom u danonoćnoj potrazi za istinom, razmisli o tekstovima vezanim za Allahova svojstva, razmisli o njihovom objavljivanju, i značenju onoga što je objavljeno, i šta je cilj njihovog poznavanja od strane stvorenja.

Koga Allah nadahne shvatiće da cilj nije ništa drugo do spoznaja Gospodara Uzvišenog posredestvom tih svojstava, te da Mu upućujemo dove spominjući ih, i da potvrđujemo njihovo stvarno značenje na način kako dolikuje Njegovoj uzvišenosti i veličini; bez tumačenja u prenesenom značenju, bez poricanja, i analiziranja kakva su, bez poistovjećivanja sa stvorenjima, i bez ukočenosti i sustezanja od izjašnjavanja.

Ovo je, ako Bog da, dostatno onom ko hoće da razmisli i dovoljno je razboritom.

Hvala Allahu, Jedinom. Neka je blagoslov i mir na posljednjeg vjerovjesnika, i na njegovu porodicu i ashabe.

A Allah najbolje zna.

SADRŽAJ

O AUTORU	2
VAŽNI TERMINOLOŠKI IZRAZI	3
UVOD	4
PORUKA ISTINOLJUBIVIMA.....	5
DOKAZI DA JE ALLAH IZNAD ARŠA KOJI JE IZNAD NEBESA .	8
ALLAH SE NALAZI U PRAVCU IZNAD NAS	12
NELOGI NOST TEFVIDA.....	13
OTKLANJANJE NEJASNO A OKO ANTROPOMORFIZMA	13
POJAŠNJENJE O SVOJSTVIMA I PITANJE SLOVA I GLASA	16
SRCA OSJE AJU DA JE ALLAH IZNAD	19
POJAŠNJENJE PITANJA ALLAHOVE UZDIGNUTOSTI S ASPEKTA ASTRONOMIJE	21
SADRŽAJ	25